

**REDACTIUNEA,**  
**Administrațiunea și Tipografia**  
 Brașov, piața mare nr. 30.  
 Scrișorii nesfrâncate nu se  
 primesc.  
 Manuscrise nu se retrimit.  
**Inserate**  
 se primesc la Administrațiune  
 în Brașov și la următoarele  
**ȘIRURI de ANUNȚURI**  
 în Viena la M. Dukes Nachf.,  
 Nr. Angrenfeld & Eberic Les-  
 ner, Heinrich Schalek A. Op-  
 pelik Nachf., Anton Oppelik.  
 în Budapesta la A. V. Golber-  
 ger, Ekstein Bernat, Imilo Le-  
 opold (VII Erzsébet-körút).  
 Prețul inserțiilor: o serie  
 garmond pe o coloană 10 bani  
 pentru o publicare. Publicări  
 mai dese după tarif și invo-  
 lală. — RECLAME pe pagina  
 2-a o serie 20 bani.

# GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXX.

**„GAZETA“** iese în fiecare zi  
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:  
 Pe un an 24 cor., pe șase luni  
 12 cor., pe trei luni 6 cor.  
 — și de Duminică 4 cor. pe an.  
 Pentru România și străinătate:  
 Pe un an 40 franci, pe șase  
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.  
 — și de Duminică 8 fr. pe an.  
 Se primumeră la toate ofi-  
 cile postale din țară și din  
 afară și la d-nii colectori.  
 Abonamentul pentru Brașov:  
 Administrațiunea, Piața mare  
 lângă Inul Nr. 30. etajul  
 I. Pe un an 20 cor., pe șase  
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.  
 Cu dreptul acasă: Pe un an 24  
 cor., pe șase luni 12 cor., pe  
 trei luni 6 cor. — Un esem-  
 plar 10 bani. — Atât abona-  
 mentele, cât și inserțiunile  
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 31.

Brașov, Sâmbătă 10 (23) Februarie.

1907.

## Proiectele lui Apponyi.

Mai iute decât anunțaseră foile guvernului, ministru de culte și instrucțiune publică contele Albert Apponyi a prezentat camerei faimoasele sale proiecte de lege relative la așa zisa regulare a salariilor învățătorilor de la școlile populare de stat și confesionale.

Se dicea că proiectele vor fi prezentate numai pe la finea lunii curente. Dar Apponyi s'a grăbit cu ele și eri aceste proiecte de lege, în contra obiceiului, erau tipărite gata și au și fost împărțite între deputați.

S'aștepta ca președintele camerei Justh să anunțe tipărirea proiectelor și că la timpul său le va pune la ordinea zilei. Dar Justh avându-le de astădată tipărite gata s'a rugat de cameră să-l imputernicească de a concheta deja pe ziua următoare comisiunea pentru instrucțiunea publică, ca să desbată proiectele.

Au voit să arate și unul și altul printr'asta cât de mult le zace la inimă starea materială a învățătorilor. Și cum să nu, când Apponyi s'arată atât de darnic în ce privește pe învățătorii de la școlile de stat maghiare, iar cât pentru școlile confesionale și învățătorii de la aceste școlile, le crează prin proiectul său de lege o situațiune care, după părerea noastră, este mult mai rea decât dac'ar fi cerut de la dietă să decreteze de-a dreptul străformarea tuturor școlilor comunale și confesionale în școlile de stat.

Nu numai că în proiectul de lege, despre care vorbim, se cuprind toate măsurile ce au fost dinainte anunțate în interesul maghiarisării, dar găsim în el și dispozițiuni până acum nepublicate, cari vor consterna pe ori și care aderent sincer al autonomiei bisericești-scolare. E non plus ultra ceea-ce prestează ministrul de culte

in fariseism și cinism prin prezentarea acestui proiect. Deja introducerea este prevestitoare a celor ce au să urmeze. Învățătorii confesionali dela școlile cari vor primi ajutor dela guvern, sunt declarați de funcționari publici și supuși puterii disciplinare a ministrului. Salariul fundamental anual e stabilit cu 1000 de coroane ca minimum și 1200 coroane ca maximum. Se mai stabilesc quinvenale. Susțitorii școlilor comunale și confesionale trebuie să reguleze salariile învățătorilor lor după normele din acest proiect de lege până la 30 Iunie 1910. Dacă n'ar fi în stare, din cauza sărăciei lor, să plătească sumele cerute pot să se adreseze la ministrul de instrucțiune pentru ajutor de stat corăspunzător. Dacă susțitorii de școlile nu vor putea satisface urcării cerute a salariilor și totuși nu vor cere ajutor ei pierd printr'asta dreptul la susținerea școlii respective.

Numai acelor învățători li-se va da ajutor de stat cari vor fi calificați după lege și vor vorbi, scrie și instrui corect ungrește. Apoi vine o dispozițiune generală, care ordonă să se desvoalte și întărească în sufletul școlarului spiritul patriotic maghiar și ca semn exterior se cere să se pună la intrarea școlii și în clase pajura ungurească și în sale să se mai aचेțe icoane din istoria ungară. La sărbătorii să fie arborat steagul național cu pajura.

Apoi vine un pasagiu berzeviczian despre modul cum trebuie să se instrueze copiii în limba maghiară, și se adauge cunoscuta clauzulă, după care în școlile respective fără deosebire va fi a se preda limba maghiară, aritmetica, istoria patriei și drepturile și datorințele cetățenești în limba maghiară, după manualele prescise de guvern. Mai vine încă un „tromf“. La școlile, cari vor căpăta un ajutor mai mare de 200 coroane, numirea în-

vățătorului se poate face numai cu aprobarea ministrului.

Dacă ajutorul de stat trece peste jumătate al învățătorului, ministrul numește direct pe învățător.

Intr'o comună în care statul susține pe un învățător popular, se pot da ajutoare învățătorilor dela alte școlile din aceea comună numai în cazul când se va dovedi că susținerea acestei școlii e în adevăr necesară.

Urmează dispozițiile draconice privitoare la nelimitatul drept de disciplinare al ministrului, cari dispoziții se încep cu cazul de disciplinare prevăzută față de învățătorii, cari vor neglija instrucțiunea limbii maghiare. Apoi urmează cazurile folosirii de cărți școlare nepermise și în fine cazul tipic al așa dizei direcțiuni dușmane statului. Școala, la care se va constata unul din aceste cazuri, ce va aduce cu sine destituirea învățătorului, poate fi cassată de ministru și în locul ei poate fi înființată o școală de stat. Ministrul va putea investiga școlile prin comisar special ministerial. Dacă preotul va fi complicele învățătorului disciplinat, preotului i-se poate lua congrua ce i-o dă statul. Dacă după o jumătate de an autoritatea bisericească nu va satisface admonierilor ministrului, școala poate fi închisă.

Toate aceste dispozițiuni vor rămânea în vigoare numai până la 1912 pe când, se vede, e plănuită definitivă maghiarizare a școlilor. Vârful îl pune dispoziția că fiecare învățător trebuie să depună un jurământ oficial fiind prezent și inspectorul reg. ung. În jurământ e cuprins și un pasagiu, după care învățătorul se leagă că va crește școlarii în iubire către patria maghiară.

Aceasta este în liniamente generale opera cea mai nouă a contelui Apponyi, pe care o semnalăm ca pe cel mai cutezător atentat ce s'a îndreptat vre-odată de către o stăpâ-

nire ungurească în contra vieții și dezvoltării naționale a popoarelor nemaghiare!

**Interpelațiunea dep. C. Brediceanu** a scos din sărite pe popa Hock, cel prins cu minciuna de dep. Vajda. În ședința de ieri a dietei dep. Hock, luând cuvântul, a declarat că interpelațiunea dep. Brediceanu în chestia terorismului de la Bocșa, a fost menită pentru streinățate, ca să ducă în răstăcire (?) opiniunea publică europeană. Partidul naționalităților, a zis Hock, a creat o organizațiune internațională de ziariști, cari pe bani au fost aduși la Bocșa, pentru-ca să demonstreze în fața Europei, că guvernul ungar influențează alegerile. Alegerea de la Bocșa a decurs în ordine, și camera are datorința să clarifice străinățatea. Hock își încheie expectațiunile sale cerând revizuirea, conform spiritului timpului, a legii naționalităților, care e învechită.

Se vede că faptele concrete înșirate de dep. C. Brediceanu n'au rămas fără răsunet în tabăra șovinistilor, cari, pe lângă tot răspunsul provocător și bagatelisator ce l'a dat ministrul Andressy, își tem »reputația«.

**Înăsprirea conflictului greco-român.** »N. fr. Presse« primește din București știri, să guvernul român a dispus de curând că fie expulsați 56 Greci din țară și zice că prin măsura aceasta conflictul între Grecia și România a fost înăsprit. Foile cele mai nouă bucureștene ne spun însă, că executarea expulsării celor 56 de Greci n'a fost încă până acuma dusă în îndeplinire, ci a fost repetit amânată.

Cu privire la pașii energici, ce i-a făcut marele vizir Hilmi-pașa la patriarhat pentru ca acesta să pună odată capăt agitațiunii fără conștiință a episcopilor greci și a uneltelor lor, scrie »Politische Correspondenz«:

Patriarhatul ecumenic, în mânia depeșei circulare a marelui vizir, stă și mai departe pe punctul său de vedere, intransigent și e susținut în rezistența sa de guvernul grecesc. Nu numai că patriarhatul nu vrea să-și schimbe atitudinea sa și să țină seamă de dorințele guvernului turcesc în chestiunea Românilor macedoneni, dar se zice, că ar fi hotărât de a trage chiar ultima consecință și de a declara pe cuțo-vlahi de sismatici.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

## Din prozele lui Carducci.

Pentru tricolor.\*

Popor din Reggio, Cetățeni ai Italiei,

Aceea, ce facem noi acum, aceea ce ne amintește lespedece aceasta de piatră, e mai mult. ca o sărbătoare, e mai mult ca un fapt. Fraților, noi sărbătorim azi ziua nașterii patriei.

Dacă patria ar fi și pentru noi, ce a fost pentru strămoșii noștri, cei de suflet mare, adevăr religioasă cea mai înaltă a inimii, minții și a voinții, atunci ar sta aci, ca la sărbătorile Atenei și Olimpului, și ca în feriele lațiale, arzând cu flăcările cele mai curate, altarul țării noastre și un Pindarus nou l'ar încunjura cu dalbelei coruri de băieți și de fete cântând și pe dinainte ar pași al doilea Erodot, cetind poporului adunat poveștile, și

\* Din vo'umul: »Prose di Giosue Carducci«, seconda edizione, Bologna, ditto Nicola Zanichelli 1906. O vorbire ținută la Reggio, la sărbătorirea amintirii de 100 ani a formării republicii cisalpine de către Napoleon Bonaparte, (la desvălirea unui monument.) — Nota Trad.

fețialul ar chieama cu glas tare numele cetățitorilor surori și jurate. Te-ar chieama pe tine Bolonie umbrică și etruscă, mamă a dreptului; și pe tine Modena mamă a istoriei; și pe tine Ferrara epică, cea mai tânără fiică a părinților veneți, celți și longobarzi, pe țărniurile râului Po. Și și-ar deschide brațele sale înaintea celui ce vine, Reggio cetatea inimoasă și mândră, această fiică a consulului M. Emilius Lepidus și mama lui Ludovic Ariosto »cetate însuflețită a Italiei«, din sânul căreia cânta poetul Mascheroniane —

La favilla scoppio donde primiero  
 Di nostra libertà corse il baleno.

Dară vremea de astăzi nu se mai străduiește spre frumsețe și idealitate: se zice, că generației de acum li lipsește simțământul național și că domnitorii nu s'au arătat îngrijitori de educațiunea națională. Că poporul se îmbulzește după larmă și după scandaluri. Eu zic așa, unii uită sau, ce e mai mult, nici nu cunosc zilele de glorie, uită din istoria cea mai apropiată numele și faptele, cărora le datoroesc că au devenit și trebuiau să devină un popor, ear poporul nu le cunoaște nu le bagă în samă. Dar cu atât mai mult să-ți mulțumim ție nobilă cetate Reggio, că tu ne amintești din trecutul Italiei cum, acum o sută de ani, în 7 Ianuarie 1797, s'a declarat în sala acestui palat al cetății, stea-

gul tricolor, de steag național. Răsună încă, în istorie, o cetățitorilor, spre cinstea voastră, cuvintele pe cari Congresul Cispadan le rostii de pe aceste ziduri poporului din Reggio: »Străduința voastră pentru libertate a fost asemenea iubirii voastre pentru buna rânduială. Să știe poporul din Modena, din Ferrara și din Bologna, cine sunt cei din Reggio. drepti, stăruitori și generosi, și se va însufleți și va emula cu ei, pe calea gloriei și a virtuții. Epoca republicii și-a luat începutul între zidurile acestei și epoca aceasta luminoasă este una dintre momentele cele mai frumoase ale cetății Reggio«.

Președintele congresului Cispadan spune adevărul. Unirea celor patru cetăți însemna pasul dintâi al unui amestec confuz de confederațiuni spre unitatea statului, care fu și sâmburile unității naționale. Acele cetăți, cari până atunci se întâlneau numai pe câmp de bătaie, cu spada în mână și cu vorbele mâniei pe buze, cari căutau în deosebirea de accent a dialectelor surori, pricina despărțirii și a urii, care au născut un fel nou de poezie, de injurături, acele cetăți se întâlniră în sfârșit pentru-ca să arunce una în brațele celeilalte, strigând: republică, una și nedespărțită! Ce suflet zeesc se coborî atunci în această sală ca să lumineze mințile, să descopere toată vedenia trecutului și a

viitorului, Roma cea cu trecut mare, Italia cea cu viitor bun? De sigur sufletul antic și vecinic al gintei noastre, adunată din amestecul varilor neamuri italice și dată în paza Vestei romane, de inima lui Grachus și de geniul lui Cesar, se coborî atunci mișcat de aerul timpurilor nouă în flăcări de iubire peste capetele deputaților cispadani și din cei leșiți nu de mult din anticameră și secretariate, din legați și din duci, făcū oameni practici ai regimului liber, cetățeni păzitori de adevăr și de dreptate, legislatori prudenți ai prezentului și profeți ai viitorului.

Și la Roma, la Roma sburase deja în timpul mișcării inițiate, prin discursuri și prin cântece fantazia patriotică; însă înțelepciunea și inima au luat la țintă pe dușmanul vecinic diu imperiul romano-german, unealta de despotism fără formă în mâinile casei de Austria; așa că în zilele acelea răsună pentru prima dată în Reggio amintirea până atunci ne mai cântată, a ligei lombarde și a luptei de la Legnano, așa că tinerimea setoasă de fapte, grăbi a da în Montechiarugolo probele unei răsbunări ca a lui Gavinana. Cu toate acestea Reggio fu învrednicită, ca pe zidurile ei să se ridice și în piața ei să fâlăie de prima oară semnul unui singur stat și al libertății reinviată frumosul, curatul și sfântul steag din trei colorii.

## Cronica din afară.

**Memoriul revoluționarilor bulgari.** Din Sofia se anunță: Organizația revoluționară internă a hotărât să adreseze un memoriu primului ministru englez, în care își expune punctul său de vedere, și convingerea că opinia publică europeană nu poate fi interesată de soarta popoarelor din Balcani de cât atunci când a comis masacre în mare. Miercuri a avut loc în Mașița, un meeting al opoziției. În urma provocărilor poliției s'a iscat o ciocnire, în care un țaran a fost ucis, și mai mulți manifestați răniți.

Spre a nu se jigni amorul propriu rus comitetul revoluționar a hotărât să trimeată și un memoriu Dumei ruse, memoriu care să conțină exact același text ca și cel adresat primului ministru englez.

**O întrevedere între Țarul Rusiei și împăratul Wilhelm.** Față de știrile răspândite cu privire la o întrevedere între Țarul Rusiei și împăratul Germaniei, ziarul »Koelnische Zeitung« află din sorginte semi-oficială, că nici o pregătire nu s'a făcut pentru această întrevedere. Țarul fiind seamă de situația internă a imperiului nu vrea să întreprinză nici o călătorie în străinătate în cursul acestui an.

**Impăratul Wilhelm și succesiunea la tronul Braunschweig.** Trei deputați din Braunschweig au cerut zilele aceste audiență la împărat căruia au vrut să-i înainteze o cerere cu privire la succesiunea tronului din țara lor. Impăratul Wilhelm a refuzat să primească pe deputați sub motiv că el, prin scrisoarea din Octombrie adresată prințului Cumberland, și-a explicat pe deplin atitudinea în chestiunea aceasta, atitudine pe care n'are cuvânt ca s'o schimbe.

## Din dietă.

Interpelația dep. C. Brediceanu.

În ședința de Mercuri a dietei d-l dep. C. Brediceanu a adresat, precum am anunțat, o nouă interpelațiune ministrului de interne, contele Andrassy, în chestiunea terorismului desfășurat de către organele stăpânirii în ajunul alegerii dela Bocșa.

În introducerea interpelațiunii sale dep. Brediceanu face amintire de cele două interpelațiuni ale d-sale făcute în aceeași cauză în 30 Ianuarie și 6 Februarie a. c., prin cari a adus la cunoștința dietei și a ministrilor abuzurile săvârșite de gendarmi și autorități, cerând remediarea relelor. D-l Brediceanu resumează apoi răspunsul ministrului de interne, care declarase, că a dirijat la fața locului gendarmii deoparte ca să împiedece terorismul, ce s'ar desfășura în favorul candidatului român, de altă parte pentru a asigura ordinea și libertatea alegerii. La acest răspuns al ministrului, zice d-l Brediceanu, am declarat că atât la alegerea trecută cât și la cea de acum n'a fost și nu poate fi vorba de nici un terorism, prin urmare măsura luată, prin trimiterea în cerc a 600 gendarmi, nu e motivată, de altă parte am garantat, că din partea poporului român nu se va comite nici un fapt de violență a dreptului, prin care s'ar putea periclită libertatea alegerii. Eu mi-am ținut cuvântul. Dar cum stăm

cu asigurarea d-lui ministru, că gendarmii și autoritățile vor asigura ordinea și libertatea alegerii? Volu lăsa să urmeze aici fapte.

D-l Brediceanu înșiră apoi numeroase cazuri concrete, din cari rezultă, că alegătorii români au fost bătuți, arestați, seduși și șicanați cu fel și fel de mijloace nepermise de către primari, gendarmi etc., cu u. cuvânt că libertatea alegerii în loc să fie asigurată — vorba ministrului — a fost făcută iluzorie.

Ca încheiere adresează apoi ministrului următoarea interpelațiune:

1. E adevărat ori nu, că modalitățile alegerii ținute în 14 Februarie în Bocșa, au fost stabilite de mai înainte în ministerul de interne între acest ministru și între organele autorităților publice? Și crede domnul ministru că această stabilire de mai înainte se poate concorda cu libertatea alegerii?

2. E adevărat, că odată cu această întevvedere s'a hotărât a se trimite jandarmii în cerc cu cinci săptămâni mai înainte de alegere? E adevărat, că jandarmilor li-s'a dat ordin, ca să împiedece contactul dintre alegătorii români naționaliști chiar și acasă în comunele lor; iar oamenii de încredere ai candidatului lor, dacă nu ar fi din comunele respective, să fie oprîți a năimi trăsuri și a-i conduce la alegere pe partizanii lor, iar dacă nu s'ar supune acestei oprelîști, să fie escortați?

3. Are cunoștință domnul ministru de interne despre faptul, că autoritățile publice și organele acestora au corțeșit în favorul candidatului guvernului, au năimit trăsuri și i-au condus pe alegători la locul alegerii?

4. A încuviințat d-l ministru de interne dispozițiile acestea, cari se află în cel mai mare contrast cu libertatea electorală? Dacă da, — pentru care motiv?

5. Iar dacă nu a încuviințat măsurile acestea, este domnul ministru dispus a cerceta și a pedepsi abuzurile făcute cu scop de a ingera asupra mersului alegerii?

6. Când are de cuget d-l ministru a revoca trupele de gendarmi din cercul Bocșei?

Ministrul Andrassy răspunde în ton provocător, că nu știe nimic, n'a auzit, n'a văzut, că libertatea alegerii a fost perfectă, că chiar această alegere a dovedit în mod splendid terorismul ce s'a desfășurat la alegerea trecută din partea Românilor, și drept dovadă, se provoacă — ce ironie! — la deputații unguri, cari au asistat în tabăra lui Weisz la alegerea din Bocșa.

Dep. Brediceanu protestează mai întâi contra tonului și modului cum sunt tratați deputații naționaliști de către ministrul. (Președintele provoacă pe d-l Brediceanu la ordine). Continuând d-l Brediceanu constată că chiar rezultatul acestei alegeri dovedește că alegerea din trecut, care s'a anulat, a fost curată, căci atunci, când n'au fost gendarmi și nu s'au luat măsuri preventive, poporul s'a manifestat liber și a ales cu o mare majoritate pe candidatului dorit. Ministrul s'a provocat la acei deputați, cari au fost prezenți la alegere. Cazurile concrete, cari le-am înșirat eu, nu se referă însă la ziua alegerii, căci atunci alegerea a fost deja făcută (Mișcare). Ba s'a întâmplat chiar lucrul, care nu s'a mai pomenit în Ungaria, că pe alegătorii, cari

veniau după comune la alegere nu oamenii lor de încredere îi întrebau că de care partid se țin, ci funcționarii comunali îi întrebau și tot aceștia îndreptau trăsurile lor spre drumul, care duce în tabăra partidului (Mișcare).

Că ce s'a întâmplat atunci, când au fost conduși în tabăra guvernamentală astfel de alegători, cari de fapt au votat pentru candidatului partidului nostru, aceasta n'o cercetez acum, aceasta aparține altundeva, eu însă am înșirat lucruri, cari se referă la pregătirea alegerii și aștept raportul, pe care îl va cere d-l ministru dela organele sale. Aștept, ca raportul acesta să se estindă în orice caz și asupra acelor cazuri concrete, pe cari le-am denunțat noi și organelor din acel cerc. Când am atras atențiunea acelor organe administrative asupra dispozițiilor legii și asupra ilegalității procedurii lor, aceste au dat din umeri, iar prin intermediul altora au dat de știre, că aceste se întâmplă cu știrea ministrului și că ministrul a aprobat procederea lor. (Mișcare).

Pe baza celor expuse nu iau la cunoștință răspunsul ministrului.

## † Generalul Lahovary.

Publicăm astăzi unele date biografice despre regretatul ministru de externe al României, generalul Jacob Lahovary, care a încetat din viață alaltaieri dimineață în sanatoriul lui Bonnet din Paris, în urma unei operațiuni grele, căreia s'a supus.

Născut la 16 Ianuarie 1846, a intrat în școala militară în 1862, ieșind cu gradul de sub-locotenent de artilerie în 1864, apoi fu avansat locotenent la 1868. Dela 1864—1869 a urmat școala politehnică, precum și facultatea de științe din Paris, de unde a luat licența în matematici. În urmă a făcut și școala de stat-major din acel oraș.

Căpitan la 1 Ianuarie 1871 la statul major general, major la 1874 în același corp și apoi în reg. 1 de linie. A făcut campania Independenței ca șef al operațiunilor militare la marele stat-major general al armatei de operație, fiind însărcinat și cu facerea recunoașterilor la Demirchion și Opanez. După căderea Plevnei a fost înaintat la gradul de locot.-colonel și la 1883 colonel. În același an i-s'a acordat brevetul de stat-major. General de brigadă la 1891 și de divizie la 1 Aprilie 1900. A fost trimis de trei ori în 1874, 1879 și 1894 la manevrele armatelor franceze și germane. A fost atașat militar la 1884 la Berlin. La 1870 a ocupat prin concurs catedra de calcul infinitesimal dela facultatea de științe din București.

Iată și câte-va date asupra carierei politice a defunctului fruntaș al partidului conservator: A fost de 4 ori ministru de războiu: în cabinetul generalului Ioan Em. Florescu (21 Februarie—Noemvrie 1891); în cabinetul Lascar Catargiu dela 27 Noembrie 1891—21 Februarie 1894, când a fost nevoit să se retragă în urma demisiunii în corpore a ofițerilor de cavalerie; în cabinetul d-lui Gh. Gr. Cantacuzino (11 Aprilie 1899—7 Iulie 1901 și dela această din urmă dată, în cabinetul d-lui P. P. Carp până la retragerea ministerului, 14 Februarie 1901. Pe ziua de 1 Aprilie 1901 s'a retras din armată, consacrându-se cu totul politicii militante. A fost ales în

parlament deputat și senator în mai multe rânduri.

D. general Lahovary posedă numeroase decorațiuni și medalii.

Corpul neînsușit al generalului Lahovary a fost îmbalsamat și depus în capela română din Paris. Miercuri și Joi s'au înscris miniștrii francezi și numeroși membri ai corpului diplomatic din Paris la legațiunea română. Măne sicriul va fi pornit spre România.

## ȘTIRILE ZILEI.

— 9 Februarie v.

**Un monument lui Garducci.** Camera italiană a aprobat proiectul de a se ridica un monument lui Garducci în Roma.

**Inspectorul general al școlilor române din Macedonia.** d-l Duma, un bun cunosător al chestiei Românilor macedoneni, s'a retras, după cum se anunță din Constantinopol, din funcțiune în urma unei neînțelegeri cu autoritățile.

**Proces de presă.** Înaintea tribunalului din Pojun s'a pertractat Marți procesul de presă al naționalistului slovac Martin Albini pentru »agitație«. Albini a fost condamnat la 1 an închisoare de stat și 400 cor. amendă în bani. În contra sentinței s'a făcut cerere de nulitate.

**Înmormântarea principesei Clementina.** Din Coburg se anunță, că trenul care aducea rămășițele pământești ale principesei Clementina a sosit aci ieri la 11 oare dimineața. La gară se aflau prezente rudele de aproape ale principesei, printre cari ducesa Victoria Adelheid, principele Leopold al Prusiei, reprezentantul împăratului Germaniei, principele Ferdinand al Bulgariei, principii de Coburg, principele Ferdinand al României, alți principii și delegați. După ceremonia religioasă, care a avut loc la castel, arhiepiscopul Bamberg a rostit o alocuțiune prin care a relevat meritele ale defunctei. În urmă sicriul a fost pus în cavou.

**Studentii ruteni dela universitatea din Lemberg,** cari au fost arestați din pricina esecelor întâmplăte la aceasta universitate, au înaintat o cerere la președintele Curții de apel, în care se plâng amar, că se trăgănează investigația contra lor, că li-se fac tot felul de șicane, că în chilii întunecoase și mucegălate destinate numai pentru câte 6—6 arestanți, sunt înfundați și câte 12 studenți. Apoi spun că ei iau răspunderea pentru faptele lor, nu cer grație și nu vor să zădărnicească cercetarea, dar pentru cazul că nu vor fi puși pe picior liber până Joi, 20 (l. c.) ei anunță că vor începe greva de flămânzire, că adevărat nu vor mai lua hrană la sine.

Sunt cu totul 79 de studenți ruteni, cari de trei săptămâni se află în închisoare preventivă și a făcut mare senzație în toată Austria amenințarea lor cu greva de flămânzire.

Ecesele, pentru cari tinerii ruteni au fost arestați, s'au întâmplat în 23 Ianuarie la universitatea din Lemberg. Motivul au fost certele naționale între Poloni și Ru-

Fii binecuvântat! binecuvântat în originea ta nepătată, binecuvântat în calea păsurilor și a nenorocirilor pe care ai purces, binecuvântat în bătaie și în victorie acum și-n vecii vecilor. Să nu cazî nici odată în ghiarele vulturilor și a leilor, să nu fi ajuns de flare răpitoare, tu care porți culorile primăverii noastre și ale țării noastre, de la Cenisio până al Etna: zăpezile Alpilor, Apriliele din văi, flacărele vulcanilor. Și acele colori câștigărite iute inimile generoase și gentile, cu inspirațiile înaltele virtuți; albul, simbolul credinței senine a ideilor, ce dau conștiință divină sufletelor înțeleptilor; verdele, reînflorirea vecinică a speranței spre roadele bune ale tineretii poezilor; roșul, pasiunea și sângele martirilor și al eroilor. Și poporul preamări îndată tricolorul său, că e cel mai frumos și că dorește totdeauna să-și câștige cu el libertatea; care după cum este scris e:

PIENA DI FATI MOSSE ALLA GLORIA DEL CAMPIDOGGIO.

Noi cari l'am adorat când fu înălțat pe capitoliu, am învățat să-l iubim în anii copilăriei noastre și să-l așteptăm de la inimile mari ale moșilor și ale părinților noștri cari ne povesteau lucrurile tainice și mărețe, pregătite, cercate și pășite, deasupra cărora tu sfânt tricolor stră-

luceai în ideile, mai mult decât o speranță mai mult decât o promisiune, ca o aoreolă cerească pentru cei-ce mor și ceice au să moară! Și când tu începuși a fulgera în vijelia vestitorului patruzeci-și-opt, se născu și în inimile noastre o viață nouă la privirea ta, te recunoscurăm, erai curcubeul trimis de Dumnezeu pentru a vesti pacea sa cu poporul descendent al Romei, pentru a vesti sfârșitul rușinii îndelungate și a tristei sclăvii a Italiei. Generația care e aproape să dispară de pe câmpul de lupte și triumfuri al »Risorgimentului«, generația care a creat unitatea ea trebuie să

*\* al redeșteptării Italiei.* Pe la mijlocul veacului al XVIII oamni de frunte și scriitori (Vico, Ferrari, Gravina, Maffei, Murateri, Giannone, sunt pătrunși de ideile reformatoare ale marilor scriitori francezi. Gravina scrie: »Unirea tuturor forțelor particulare, constituie stațul politic al unei națiuni: iar Unirea tuturor voințelor stațul civil«. Ideile au avut răsunet și la finea veacului se pună bază republicei cisalpine prin Napoleon și după multe sbuciumări interne (revoluțiunea de la 1831 și 32, războiul cu Austria din 1848 și 1859 Garibaldi) izbutește în 1860 Victor Emanuel să ia în mână sceptrul întregii Italie titlul de rege și să intre la anul 1870 și în Roma.  
— Nota Trad.

te încredințeze pe tine semn de glorie, bandieră mândră a lui Mazzini, a lui Garibaldi și a lui Victor Emanuel, generațiunei, care trebuie să ducă la îndeplinire unitatea, care trebuie să încununeze cu idei și cu forță patria redeșteptată.

O tinerilor, văzutați vre-odată cu visul inimei voastre acest tricolor, când el privește de pe capitol peste colinele și șesul unde Roma se așeză spre victorie și spre civilizarea lumii? Sau când de la antenele din San Marco s'avântă peste marea care a fost a noastră și care parcă caută țările din orient ale Veneției comerciale și răboinice? Sau când saluți de pe palatul Priorilor colinele, pe cari Dante se urcă poetisând, de pe cari Michelangelo se scoborî creând și pe cari Galileo statori cucerirea cerurilor? Dacă v'a rămas încă vre-o scântee din sângele părinților voștri din patruzeci-și-opt și din șasezeci, nu vi-se pare că deasupra monumentelor gloriei vechi acest steag al țării falșăe mai frumos și răspândește mai vesel colorile tineretii sale?

O tineri, Italia nu mai poate și nici nu vrea să fie împărăția Romei. Ce orgoliu omenesc ar cuteza să-și avânte gândul așa departe? Dar totuși națiunea nu-i destinată de a fi dată pe mâinile tuturor.

Cine ar putea fi așa de laș a suferi, ca în schimb pentru glumele cu străinii să primească bătaie și înfrângerii? Dacă Italia ar avea să fie pentru totdeauna un muzeu, un conservatoriu de muzică sau un loc de vilegiatură pentru Europa doritoare de a-și petrece sau, mai mult, ar aștepta să devină un târg unde cei norocoși să vândă cu zece, ceea ce au cumpărat cu trei; o pentru Dumnezeu atunci nu trebuiau să se mai înlănească cele cinci zile și să se recucerească cu baloneta de șapte ori culmea dela San-Martino și cu tunurile regelui la Porta Pia. Italia s'a redeșteptat pentru sine și nu pentru lume: ea trebuie să-și albă păreri și puteri pentru ca să poată trăi, trebuie să-și îndeplinească o datorie a sa cetățenească și umană de cuprins morali și politic. Intoarceți-vă, o tinerilor, la știința și la conștiința părinților, și împlânțiți iară în inimile voastre simțămintele, cuvântul și propusul acelor mari bătrâni cari au creat patria: Italia mai înainte de toate! Italia mai presus de toate!

(am.)









## Problemele băncii „Industria“.

Dumnezeu ne-a binecuvântat cu un nou așezământ de mare însemnătate pentru popor și meseriași. O nouă eră de renaștere și înflorire s'a inaugurat în Deva, reședința comitatului Hunedoara cu 300.000 locuitori. Banca „Industria“ și-a ținut la 16(29) Noembrie 1905 prima ședință, ca firmă improtocolată.

Cătră Dumnezeu și-a întors mai întâi rugăciunile, prin sfințirea localului său.

Sfințirea a săvârșit-o presidentul »Industriei«, părintele protopresbiter, domnul Vasile Domșa, cu d-nul părinte Dr. Cornel Popescu din Deva și d-nul Serafim Olariu, paroch în Brănișca și membru al comitetului de supraveghiere. Au asistat direcțiunea în corpore cu un cerc restrâns de dame distinse.

### a) Scopurile societății.

satorite în § 12 din statute sunt:

a) A lăși economia rațională și industria din patrie;

b) a valoriza produsele economice și industriale din patrie;

c) a încuraja talente, spre ori-celucrare inteligentă practică; a cultiva spiritul de economizare și viața morată de cetățean, spiritul de liberă inițiativă și întreprindere individuală, spiritul de liberă asociere, — conduse toate: de conștiința lucrării durabile și oneste;

d) a întrebuița o parte din fondul de rezervă pentru a da poporului și meseriașilor direcție industrială și economice potrivit alese și întocmiri sau mijloace practice, cari aduc de-o parte venite fondului, de alta nutresc productivitatea ori valorizarea produselor din patrie, avându-se în vedere scopul: a produce bunăstare și mulțumire între cetățeni.

### b) Operațiunile societății.

Ca mijloace în serviciul scopurilor designate în § 12 societatea introduce aceste operațiuni:

a) primește depuneri, spre fructificare;

b) dă credite personale, pe cambii sau obligațiuni cu cavenți;

c) dă sau mijlocește împrumuturi pe avere intabulată;

d) se ocupă cu afaceri de incasso, efecte, escompt, lombardări și amanet: emite bilete de cassă pe arătător, până la suma de cel puțin 100 coroane, cari se plătesc, după abdicere satorită și ale căror sumă aflătoare în circulațiunea publică e a se publica din când în când, conform legii;

e) mijlocește și lățește cultura și asigurarea de vite, precum și valorizarea lor economică și industrială;

f) valorizează ori evarândează și subarândează moșii, zidiri economice de sine stătător ori în legătură cu alte afaceri comerciale, amăsurat §§-lor 258 și 259 din legea comercială;

g) valorizează, cumpără ori vinde bucate, semine, poame sau derivatele acestora;

h) dă sau mijlocește împrumuturi de bucate, produse, vite, sau alte averi mișcătoare;

i) susține moșii, vii, pinițe, fânale, pășuni, pometuri, grădini, pescării și stupini-model, cultivate: intru cât sunt rentabile;

k) arangează ori sprijinește expoziții și prelegeri populare publice din ori-ce ram al economiei, științei pozitive, literaturii populare ori industriei;

l) valorizează ori sprijinește produse ori mașini industriale și economice, lucrări de artă, literatură și știință din patrie;

m) întemeiază fonduri de rezervă pentru asigurarea institutului și un fond special de rezervă în scopul: de-a financia o școală economică și de industrii, cu preferință pentru acei orfani talentați din popor și meseriași, ai căror părinți au fost acționari ori deponenți la această societate, ori au fost membrii la vre-o reuniune de binefacere, care are acții ori depuneri la acest institut.

### c) Ordinea la punere în lucrare.

a singuraticelor operațiuni, o statorește § 28 din statute, astfel:

operațiunile strict financiare, prevăzute în §. 46, punctele a) b) c) d) vor fi prima linie pusă în lucrare. Ele vor fi pentru totdeauna temelia și osia tuturor operațiunilor comerciale și industrial-economice, înșirate în același §. punctele e) f) g) h) i) k) l) m), cari numai treptat și după întărirea societății de acții se pun în lucrare, fără primejduirea, ci pentru întărirea ei materială și morală.

Intreprinderi riscate și nerentabile odată pentru todeauna sunt oprite dintre operațiunile societății de acții.

Intreprinderi solide vor fi ocrotite.

### d) Siguranța societății.

nicî când nu poate fi primejduită. §. 49 dispune:

Punându-se în lucrare una sau altă din operațiunile comerciale și industrial-economice, prevăzute în §. 46 punctele e) — m), directorul și direcțiunea sunt îndatorați a compune întâi regulamentul special de operațiune prescris în §. 24 b) și c) și 47, a da îndrumările și a face premergător toate pregătirile de lipsă, a alege timpul, mijloacele și organele potrivite, pentru-ca noua operațiune negreșit să fie de-opotrivă folositoare societății de acții și marelui public.

§. 50.

Ca regulator pentru siguranța fiecărei operațiuni, directorul și direcțiunea sunt îndatorați a face cel puțin din 3 în 3 luni conspecte de rentabilitate pentru toate operațiunile, pentru-ca să se ia măsurile de lipsă în temeinică cunoștință de cauză, amăsurat cerințelor faptice.

§. 51.

Toate operațiunile, cele comerciale și industrial-economice îndeosebi, au a se pune astfel în lucrare, ca să se angajeze abia o parte mică din fondul de rezervă sau capitalele societății: avându-se todeauna în vedere, ca, la caz de nereușită, celelalte operațiuni ori societatea însăși nicî când să nu poată fi simțitor primejduită. Angajarea capitalelor se va întâmpla deci în proporțiune cu creșterea ori scăderea de rentabilitate, satorită în conspectele prevăzute în §. 50.

### e) Direcțiunea

constă din 25 membrii cu câte cel puțin 10 acții, depuse pe lângă revers, la cassa societății: având în vedere soliditatea lucrărilor ei și garanța materială, numărul acțiilor tuturor membrilor din direcțiune compune aproape 1/3 parte din numărul total al acțiilor.

### f) Temelia „Industriei“ e:

poporul și meseriași. Ea se deosebește esențial de alte institute curat financiare prin aceea, că mai toate institutele curat financiare se ocupă unilateral numai cu darea de împrumuturi pe camete și întrebuițează o parte a veniturii curat al lor în proporțiune prea mică sau de loc, pentru trebuințele cele mai arzătoare ale poporului și meseriașilor. Urmarea acestei politici unilaterale a institutelor de bani, este greșită, pentru-că ele nu sunt un izvor de înavuțire și fericire, ci un așezământ de îngreunare și ruinare materială a poporului și meseriașilor. — Sistemul este deci greșit cu atât mai vârtos, fiindcă la un popor agricol înapoiat și sărac darea de împrumuturi — fără directive economice, fără creștere economică modernă, — este un cutit cu două tăisuri. — Altă scădere a politicii greșite unilaterale este, că toți articolii de producțiune și consumare ai poporului, institutele financiare ale noastre nu le valorizează, în urma cărei împrejurări poporul este lăsat pradă micilor cămătări și speculanți, cari îl despoaie de roadele muncii sale. Nu are țaranul exemple vii, unde să învețe deosebiții ramii ai economiei moderne de câmp și de casă, ori ai industriei de casă. Articolii industriei de casă nicî un institut de bani nu-i valorează, și astfel, în lipsa de sprijin

și directive practice, țaranul și meseriașul nostru în câte-va decenii — dacă nu se va face o schimbare generală și radicală în politica economică a institutelor noastre, temelia existenței noastre va fi cu totul subredă și zdruncinată; averea poporului se va acumula la institutele de bani, ear poporul și meseriași desmoșteniți de avere și fără sprijin vor deveni poporul cerșitor irlandez. La multe institute de bani improcesuarea țărănilor este o operațiune de bancă, carea ruinează poporul. O veche rană socială e, că orfanii țărănilor și meseriașilor nu au nici o școală de economii și meserii.

Acestor neajunsuri banca »Industria«, în cercul său modest de activitate vrea să le dea directive mai sănătoase și mijloace practice de leuire. Astfel »Industria« își dă silința a se valida, ca un focalur industrial-economic bine alcătuit, cu scopuri precise, statuate în §. 12 din statutele sale și cu operațiuni practice, satorite în §. 46. La acest program de reformă industrial-economică am lucrat peste 20 de ani și numai după-ce am aflat cheia punerii în practică, după aceea m'am decis a iniția »Industria«, noul așezământ.

### g) Școala economică și de industrii

pe seama orfanilor talentați este culmea tuturor operațiunilor și scopurilor designate. Doi factori satornici lucră deja sistematic cu rezultate îmbucurătoare pentru înființarea acestei școle.

Primul factor e »Reuniunea II. de înmormântare din Deva« cu 200 acții la banca »Industria« cu cele 12 filii ale ei. înființate dela anul 1903 iocoace. Al doilea factor e »Industria« cu nouele sale operațiuni înșirate în §. 46 literele e) f) g) h) i) k) l) m) din statutele sale. Acești doi factori în tovărășie cu alte institute și reuniuni surori, cari în parte s'au însoțit și mai vârtos să vor însoți în viitor cu noi întru deslegarea problemelor industrial economice amintite: lucrarea combinată a acestor factori îmi dă garanța, cum că școala amintită în 5—10 ani, adecă între anii 1910—1915, fapt are și trebuie să devină. Temelia reală la acest scop real mi-o bazez pe următoarele date concrete.

Înființând la 1886 cu fie iertatul meu tată reuniunea II. de înmormântare din Deva, această reuniune dă în schimbul unei mici taxe de înscriere de 2 cor. 60 fleri un ajutor în bani de 50 de ori mai mare, adecă 100 coroane ajutor la caz de moarte a membrului asigurat. În 1886 am putut da abia 100 coroane ajutor, în 1887 am dat 1180 cor. Venitul curat al acestei reuniuni în primii ani era neînsemnat, abia în anul al 16-lea, adecă în 1902 am avut venitul cel mai mare de 1223 cor., împărțind pe de-asupra la 17 familii sărace 2273 cor. 93 fleri ajutoare în bani. Petrecând la Roma și câte-va luni prin străinătate, am studiat »propaganda fidei catolică«, sistemul de propagandă socialistă, apoi sistemul de formațiune, organizare și conducere a trustului american. Am cules din toate câte ceva și mi-am format un propriu sistem eclectic, cu deosebită considerare la împrejurările noastre sociale și economice. Cu ajutorul acestui sistem eclectic am început la 1903 propaganda mea, înființând 2 filii ale reuniunii a II. de înmormântare din Deva. Venitul curat al reuniunii a fost în 1903, cor. 3100, adecă întrecusem într'un singur an de 3-ori rezultatul anului 1902, când nu aplicasem la reuniune nici un sistem de propagandă. Ajutoare în bani am dat poporului în 1903 coroane 2143 și 20 fleri. În 1904, continuând propaganda prin înființarea de 9 filii a reuniunii, am împărțit ajutoare în bani peste 4000 cor. ear venitul curat s'a ridicat peste 5200 cor. În 14 luni am devenit prin filii cea mai mare Reuniune din Ardeal. Dela 425 de membri am ajuns la 3100 membri. În urma acestor rezultate am prins curaj, și la finea anului 1904 adunarea generală a reuniunii a urcat contingentul membrilor săi la 25,000, care în 5—10 ani de propagandă neîntreruptă, cu toată siguranța să va umplea și administra după noul sistem al reuniunii. Ve-

nitul curat sigur să va urca atunci la cel puțin 50,000 coroane la an și deosebit interesele venitelor și a cametelor capitalizate de peste ani, cari rămân neatinsse. La acestea venite să mai adaug în Deva dela Reuniunea mamă câte 4 coroane, taxa steagului de doliu, obligată la fie-care caz de moarte și câte 10 coroane dar dela fie-care ajutor, contras la caz de moarte din fie-care filie expres pentru susținerea la școala economică și industrială a băeților orfani talentați ai Reuniunii din Deva cu cele 12 filii de astăzi și cele presumtive 100 de mâne. Mortalitatea mijlocie la 500 de membrii în sinul Reuniunii este 25 membrii la an în Deva. Luând acest calcul de bază, la 25,000 membrii, mortalitatea anuală ar fi 1250, dela cari subtrăgându-se câte 10 coroane dar din ajutoarele oferite de reuniune, fondul orfanilor câștigă sigur și din acestea daruri obligate în fie-care an câte 12,500 cor. Observ pe baza praxei mele de 20 ani, cumcă urmandu-se administrația cinstită de până acum a Reuniunii pe lângă o controlă riguroasă, calculul amintit în ce privește reuniunea este matematiceste sigur, o problemă reală, ce voi rezolva-o în 5—10 ani, dacă bunul Dumnezeu îmi va dărui sănătatea și bărbații de inimă, tinerii devotați barem 4, cu cari să pot liniștit conlucra în vederea scopurilor comune amintite.

### h) Opiniunea generală.

în special unele cercuri ale băncilor, cetind acestea idei în apelul adresat marelui public din țeară, au scop de a câștiga acționari la începutul anului 1905, au primit foarte rezervat și mai vârtos cu ochi răi chiar și încercare de a se înființa »Industria« cu operațiunile și scopurile sale cu desăvârșire nouă. Cu acestea cercuri sistemul de propagandă recipiat dela reuniune, a avut »Industria« o luptă desperată suterană din care »Industria« a eșit voinică, biruitoare. Amintesc numai acest fapt, în vederea aceluși scop, pentru-ca opiniunea publică generală să nu mai poată fi în viitor sedusă contra scopurilor generale ale unui institut nou, menit a servi sincer, cu pricepere și neîntrerupt bunăstarea poporului și a meseriașilor noștri. Afle poporul și meseriași, afle acționarii noștri, cercurile financiare și toți oamenii de bine, cum-că lupta suterană, ce ni-s'a impus ne lasă întăriți în convingerile și lucrarea noastră desinteresată și cinstită. Amicilor le mulțămim pentru sprijinul dat asigurându-i, că vom lucra și mai departe pentru a binemerita încrederea dată. Credem sus și tare, că ne apropiem grabnic de acel timp, când toate institutele de bani și toate reuniunile surori ne vom da frățește mâna pentru rezolvarea marelui probleme generale, cari, în stil mare executate, reclamă conlucrarea frățească a tuturor cercurilor hotărâtoare.

### i) Rentabilitatea operațiunilor economice

e mai mare și mai sigură, decât operațiunile unilaterale și exclusive financiare a împrumuturilor de bani.

De exemplu susținerea și valorizarea unei stupini model produce în ani răi 20% cel puțin din capital și lucrarea investită, 50% în ani de mijloc buni și 100% în ani buni: excepționalminte am date, că unii stupi puternici produc și 200% la an.

Condițiunea reușitei e însă: ca să ai conducător specialist și cu trager de inimă și o neîntreruptă controlă conștientoasă în decursul anului întreg. Trebuie adecă o lucrare ușoară, însă migăloasă, exactă și inteligentă. O lucrare de — vocațiune.

Intreagă valea Mureșului, toate văile răurilor și păraelor din munți și din câmpii sunt de la Dumnezeu predestinate să fie un Canaan de miere, un nesecat izvor de înavuțire și mulțămire pentru poporul nostru. O stupină model se poate începe și cu 1000 coroane; iar economul și meseriașul să poate îmbogăți și cu 2 stupi, dacă și-i sporește și cultivă rațional.

Cu 10,000 coroane capital de investire având un învățător specialist și devotat, ca conducător — și aplicând sistemul de propagandă deja probat la reuni-

une: »Industria« va avea anual 2000 cor. venit curat în ani răi, 5000 cor. în ani mijlocii și 10.000 cor. în ani buni și va face apostolia cea mai intensivă în sânul poporului.

Zece ani de propagandă devotată ajung pentru a asigura poporului — unde operezi și ai în vedere ajungerea unor scopuri economice — ca să asiguri aceluia popor din ceară și miere un venit anual de un milion.

Mână în mână cu stupăritul va merge lăptărea pomăritului rațional. Același învățător devotat, care face propaganda stupăritului, de-odată va face și propagandă pentru pomărit.

O școală de pomi cu 1 milion tulpăne sălbatice din sămânțe și pământ rigolat costă circa 2000 cor. anul prim, alte 2000 cor. anul 2-lea, 3000 cor. anul 3-lea 4000 cor. anul 4-lea, iar anul al 5-lea într'un singur an se încasează capitalul întreg investit și rămâne peste jumătate din altoi, ca venit curat.

**k) Prețurile de poame**

de la pomi pitici sunt enorme. Un măr »Calville de iarnă alb« costă în Ianuarie până în Martie în Budapesta în prăvălii de delicatose 1 cor., în Berlin 1 marcă și să cumpără cu 40—50 fleri mărul de la producător prin agenți. Firește cultivarea, culesul și păstratul reclamă cunoștințe speciale.

Un jugăr cu pomi nobili, bine aleși, pitici, produce, bine cultivat, 400—2000 cor. la an.

Perele fine de iarnă untoase (Butter-Biennen) sunt și mai scumpe, dar și mai gingașe la pământ, climă și conservare.

Mai rentabile sunt persecile americane din Iulie pargurii și cultura de struguri pargurii din Iulie-August.

Altuirea de iarnă în liber e la noi necunoscută; ea trebuie însă generalizată, ca o reformă epocală a științei empirice din America. Acolo timpul e ban. Altuiesc oamenii și iarna, căci primăvara și vara nu prea au timp pentru altuie.

Pomii pitici, poamele pargurii și altuirea de iarnă în liber vor fi marea temelie principală pentru a lăți pomologia modernă și prin ea bunăstarea în popor la banca »Industria«.

Un pom pitic rodește la 3 ani câteva poame mai mari și bune, decât pomul mare la 5 ani rodește deja binisor, tot crescând în fiecare an regulat. Așa efect moral produce rodul prim așa de grabnic, mai bun și mai frumos, încât fiecare pom pitic e un apostol viu al pomologiei raționale și a bunăstării poporului. Din praxă sau efectele morale, ce le-au produs pomii pitici.

Altă operațiune:

**l) Specula de bucate.**

Ea reclamă un capital relativ mic, 5000—10.000 cor. Un director de bancă mi-a spus-o pe tren, în fața mai multor directori de bancă, cari ne duceam la conferența băncilor din Sibiu, că »Agricola« a făcut cu 10.000 cor. capital o învârtire de bani de peste 1 milion și a nimicit peste 45 de mici cămătări de bucate din jurul său, cari storceau și ruinau poporul. Astăzi »Agricola« dominează comerțul de bucate în Hunedoara și jur. Comerțul de bucate bine condus, e un ram de operațiune, pe care trebuie să-l înbrățim deci cu toată priceperea — spre binele meseriașilor și a poporului nostru.

Alt ram de operație economică e: asigurarea de vite, carea să va introduce la »Industria« în luna Martie 1907. Cu ajutorul lui Dumnezeu și a oamenilor de bine asigurarea de vite va produce mult bine poporului și va da un nou avânt material și moral și băncii »Industria«.

Apelăm deci la ajutorul domnilor preoți, învățători, proprietari și la fruntașii poporului: să se adreseze în chestia aceasta la noi, spre ale asigura vitele.

**m) Pregătiri pentru problemele »Industriei«.**

Am făcut deja încercări și voiu continua din nou a interveni, ca la 1 Septembrie 1907 deja, să primim vre-o 6—12

stipeadii de câte 600—800 cor. anual, pentru 6—12 tineri absolvenți de pedagogie, teologie și școalele comerciale, cari să se specializeze în toți ramii de economie amintiiți în operațiunile de bancă a »Industriei«.

Unul sau doi, dintre cei mai bine absolvați, vor merge un an în călătorie prin străinătate și în uruă în America-de-nord, pentru a-și întregi studiile practice. Iar măestrii de pivniță vor avea să practiceze, după absolvare, cel puțin câte un an la vre-o pivniță de renume. După absolvare și practică cuvenită fie-care va fi aplicat la bancă și »reuniunea II. de înmormântare din Deva« pentru propaganda amintită. Dotațiunea primului an va fi 1200 cor, fix și diurne de călătorie plus percente dela membrii câștigați pentru reuniune prin filii și dela taxele de asigurare a vitelor și dela bănci — plus tantiemă, amăsurată sporului prestat. Pe timpul vacanțelor mari toți stipendiștii au a face — și înainte de a fi absolvat — propaganda pentru reuniune și bancă și operațiunile folositoare poporului.

**n) Terenul de operațiune și propagandă**

e Deva și jurul, ca centru de conducere al »Industriei« și totodată sediul »reuniunii a doua de înmormântare din Deva«, iar propaganda operațiunilor economice se va face pe întreg teritoriul celor 12 filii de astăzi și cele presumptive 100 din viitor, câte ni le va da Dumnezeu, prin propagandă. Filii existente astăzi ale reuniunii sunt: Dobra și Ilia, Romos, Romoșel, H. Băiță, Cudjir, Hunedoara — din comitatul nostru al Hunedoarei, Radna și Lipova, Alba-Iulia, Loman și Zlagna din alte comitate.

La acest teritor se mai adaugă teritoriul a câtorva institute de bani de astăzi, reuniunea de înmormântare din Sân-Mihai, lângă Morosvásárhely, sub conducerea părintelui Ștefan Stoicovici, un apostol al poporului său, cari au acții la »Industria« precum și alte institute și reuniuni cu cari vom avea legături colegiale.

Toți tinerii — făcând de-odată cu propaganda economică folositoare poporului și operațiunea asigurării de vite și propaganda reuniunii pentru filiiile sale de azi și viitor — sunt spre câștigul material și moral al reuniunii și »Industriei«. Ei nu vor fi o sarcină birocratică, ca toți învățătorii școalelor economice existente, ci niște organe apostolice — productive, cari măresc rentabilitatea operațiunilor de bancă și a reuniunii.

Aci este

**o) Cheia și siguranța reușită.**

Aceasta e chestia controversă între capacitățile financiare de șablon și mine, laicul novit, care am prins prin o muncă anevoioasă, secretele producției, prin propaganda amintită. Nu pot orî nu vreau do loc, să înțeleagă colegii mei îmbătrâniți — în șabloane și formalități goale, că este reală și executabilă o propagandă devotată de 5—10 ani pentru probleme mari, cu cari dumnilor zece de ani puteau și trebuiau să se ocupe mai serios.

Nu mai îmbete deci lumea pe sub mână, că problemele noastre au să »ruineze« banca și reuniunea. Vorbă să fie, do minilor colegi!

Nu! Propaganda noastră este o acțiune de reformă temeinic combinată. Clară și reală. Ea e bazată pe experiențe și convingeri clare, bine studiate în toate amănuntele executivei. Aceste convingeri clare s'au format și cristalizat treptat în decurs de peste 20 de ani, de sute și mii de ori precugetate și rescugetate. E o acțiune combinată a mea, pe carea școala vieții practice, știința național-economică și experiența altor popoare culte le-a aflat de bune.

Cu ajutorul lui Dumnezeu este o acțiune matematică — sigură. Dacă prin o lucrare migăloasă, cinstită, prin o energie de fer mi-a succed din mici taxe de câte 2 cor și 60 fleri să dăm câte 6000 cor. ajutoare la poporul sărac, să ajutăm biserica, școala și copii săraci în fie-care an

— de 20 de ani neintrerupt, fără foloase materiale, oare la o bancă cu 100.000 cor. capital și zece de mii depunerii, aplicând aceeași propagandă apostolică, dar mai sistematică și bogată în operațiuni, să nu producem adevărate — minuni? Implor zi de zi mila lui Dumnezeu și concursul oamenilor de bine. Haid, să ne dăm mâna, haid, să ne unim frățeste, pentru a ridica un popor sărac și înapoiat, niște meseriași și și mai săraci și orfanii lor cei mai talentați, haid să-i creștem în școala de economie și meserii: pentru a n-fi face apostolii anume creșcuți ai economiei raționale și ai meseriilor.

Dumnezeu va binecuvânta lucrarea noastră.

Deva, 24 Ianuarie 1907.

August A. Nicoară, m. p.,  
director general la banca »Industria«  
și »reuniunea II. de f. d. Deva«.

**Cine suferă de  
Șoldină, reumatism, Ischias**

să cumpere o sticlă  
**Fluid de reumatism al Dr. Flesch**  
care vindecă sigur: Șoldina, reuma, dureri de spinare, slăbiciuni de mâni și de picioare. Efectul se simte în scurt timp. Se capătă în farmacia lui  
**Dr. EMIL FLESCH „Magyar korona“  
Győr, Baross-ut 24.**  
1 sticlă de 1 1/2 decilitru 2 cor. Sticle familiare pentru folosire mai îndelungată 5 cor.  
La comanda 3 sticle miez s'au 2 sticle de familie urmază trimiterea franco.  
24—70.25.19.

**Prețurile cerealelor din piața Brașov.**

Din 22 Februarie 1907.

Măsura său greutate:	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fl.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos.	12	—
"	Grău mijlociu . . . .	11	—
"	Grău mai slab . . . .	10	—
"	Grău amestecat . . . .	9	—
"	Săcară frumoasă . . . .	9	—
"	Săcară mijlocie . . . .	8	—
"	Orz frumos . . . . .	9	—
"	Orz mijlociu . . . . .	8	—
"	Ovės frumos . . . . .	7	—
"	Ovės mijlociu . . . . .	6	80
"	Cucuruz . . . . .	9	—
"	Mălaiu (meiă) . . . .	9	—
"	Mazăre . . . . .	18	—
"	Linte . . . . .	50	—
"	Fasole . . . . .	18	—
"	Sămēnță de in . . . .	18	—
"	Sămēnță de cânepă . .	15	—
"	Cartofi . . . . .	2	—
"	Măzărice . . . . .	—	—
1 kilă	Carne de vită . . . .	1	28
"	Carne de porc . . . .	1	20
"	Carne de oerbec . . . .	—	80
100 kil.	Său de vită proșpeț . .	40	—
"	Său de vită topit . . .	62	—

**Cursul la bursa din Viena.**

Din 20 Februarie n. 1907.

Renta ung. de aur 4% . . . . .	113.95
Renta de corone ung. 4% . . . . .	95.35
Impr. căi fer. ung. în aur 3 1/2% . . . . .	84.45
Impr. căi fer. ung. în argint 4% . . . . .	95.05
Bonuri rurale croate-slavone . . . . .	96.10
Impr. ung. cu premii . . . . .	201.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin . . . . .	151.50
Renta de hârtie austr. 4 1/10 . . . . .	99.10
Renta de argint austr. 4 1/10 . . . . .	99.05
Renta de aur austr. 4% . . . . .	117.25
Renta de corone austr. 4% . . . . .	99.05
Bonuri rurale ungare 3 1/2% . . . . .	89.20
Losuri din 1860 . . . . .	155.10
Acții de-ale Băncii ung. de credit . . . . .	17.61
Acții de-ale Băncii austr. de credit . . . . .	837.—
Acții de-ale Băncii austro-ung. . . . .	683.75
Napoleoniori . . . . .	19.09
Mărci imperiale germane . . . . .	117.57 1/2
London vista . . . . .	241.20
Paris vista . . . . .	95.45
Note italiene . . . . .	95.40

**Cursul pieței Brașov**

Din 13 Februarie n. 1907.

Bancnote rom. Comp. 18.92	Vënd.	18.96
Argint român . . . . .	18.80	18.84
Napoleoniori . . . . .	18.94	19.—
Galbeni . . . . .	11.20	11.45
Mărci germane . . . . .	117.20	117.30
Lire turcesci . . . . .	21.50	21.60
Seris. fonc. Albine 5% 101.—		102.—
Ruble Rusesci . . . . .	2.63	2.53

**„AURORA“**

instituit de credit și economii, societate pe acții în Baia-Mare.

**Concurs**

Institutul de credit și economii, societate pe acții în Baia Mare (Nagy-Bánya) escrie concurs pentru ocuparea postului de contabil dotat în anul prim cu salariu începător de 1200 cor. și adaus de salariu statorit de adunarea generală din profitul curat în înțelesul statutelor.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au absolvat o școală comercială, superioară, că au destulă praxă pentru de a conduce contabilitatea institutului de sine stătător, că posed pe deplin în scris și vorbit limba română și maghiară. — Aceia, cari posed și limba germană sunt preferiți.

După un an de probă nou alesul va fi eventual declarat de funcționar definitiv.

Recursele sunt de a se înainta până la 10 n. Februarie a. c., ear postul e de ocupat imediat după alegere.

Baia-Mare, (Nagy-Bánya) la 30 n. Ianuar 1907.

Diracțiunea.

**În 6 zile  
la  
AMERICA.**

Transport de persoane  
în  
**CANADA și ARGENTINA.**

— Cereți clarificări. —

E de ajuns carte postală.

Răspundem românește.

**FALK et Comp.**  
Secția românească.

Hamburg.  
Strada Raboisen Nr. 30.

**ANUNCIURI**

(insertiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrisorilor administratiunii. In cazul publicării unui anuiciu mai mult se odată se face scădământ, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administ. »Gazetei Trans.«